

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

Autorki: Karolina Topa, Anna Helmin

I. Podstawa i zakres dokumentu

Niniejszy dokument łączy dotychczasowe Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii z założeniami innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni”. Stanowi wspólny, spójny zestaw zasad obowiązujących w klasach objętych innowacją.

Dokument opracowano z uwzględnieniem:

- Statutu II Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Chrobrego w Sopocie,
- Wewnątrzszkolnego Oceniania,
- obowiązującej podstawy programowej z biologii i wymagań edukacyjnych dla poziomu rozszerzonego,
- indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów.

W klasach objętych innowacją rezygnuje się z bieżących ocen w skali 1–6. Osiągnięcia ucznia są odnotowywane za pomocą wpisów procentowych bez wag oraz informacji opisowej. Ocen w skali 1–6 są ustalane wyłącznie podczas klasyfikacji śródrocznej i rocznej.

Innowacja nie zmienia zakresu wymagań edukacyjnych, obowiązku realizacji podstawy programowej ani wymagań przedmiotowych z biologii. Nie zmienia również obowiązku ustalania ocen klasyfikacyjnych śródrocznych i rocznych w skali 1–6.

Wpisy procentowe zastępują bieżące oceny stopniowe wyłącznie w klasach objętych innowacją i przez okres jej realizacji. Zasady klasyfikowania, informowania uczniów i rodziców, poprawiania wyników, dostosowania wymagań edukacyjnych oraz dokumentowania osiągnięć ucznia pozostają zgodne z postanowieniami niniejszego dokumentu i obowiązującymi przepisami wewnątrzszkolnymi.

II. Cele edukacyjne i cele oceniania

1. Cele edukacyjne z biologii obejmują w szczególności:

- pogłębianie rozumienia budowy i funkcjonowania organizmów, w tym organizmu człowieka,
- kształtowanie odpowiedzialności za zdrowie własne i innych,
- rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym,
- rozumienie potrzeby zachowania bioróżnorodności,
- poznawanie zależności w funkcjonowaniu organizmów żywych na różnych poziomach organizacji,
- poznawanie praw i teorii biologicznych,
- poznawanie metod badawczych stosowanych w biologii,
- integrowanie wiedzy z różnych dziedzin w celu wyjaśniania zjawisk biologicznych,
- rozumienie znaczenia nowoczesnych kierunków biologii dla rozwoju biotechnologii i medycyny,
- kształtowanie świadomości zagrożeń cywilizacyjnych wynikających z działalności człowieka,
- przygotowanie uczniów do rozwiązywania zadań biologicznych, w tym zadań maturalnych.

2. Celem oceniania kształtującego jest:

- przekazywanie uczniowi dokładnej informacji o poziomie opanowania wiadomości i umiejętności,
- wskazywanie mocnych stron oraz obszarów wymagających dalszej pracy,
- zwiększenie odpowiedzialności ucznia za własny proces uczenia się,

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

- ograniczenie koncentracji uczniów wyłącznie na ocenach stopniowych,
 - rozwijanie samooceny, samodzielności, systematyczności i odpowiedzialności,
 - wzmacnianie motywacji wewnętrznej,
 - umożliwienie uczniowi korzystania z otrzymanej informacji zwrotnej,
 - umożliwienie ponownego wykazania opanowania wiadomości i umiejętności,
 - systematyczne monitorowanie postępów ucznia,
 - uwzględnianie różnych sposobów prezentowania wiedzy i umiejętności.
-

III. Przedmiot sprawdzania osiągnięć ucznia

Sprawdzaniu podlegają:

- wiadomości – ich zapamiętanie, rozumienie i łączenie,
 - stosowanie wiedzy w sytuacjach typowych i problemowych,
 - analiza i interpretacja tekstów źródłowych, tabel, wykresów, schematów oraz wyników doświadczeń,
 - planowanie obserwacji i doświadczeń biologicznych,
 - formułowanie problemów badawczych i hipotez,
 - formułowanie wniosków i uzasadnień,
 - rozwiązywanie zadań problemowych i maturalnych,
 - posługiwanie się poprawnym językiem biologicznym,
 - samodzielność, aktywność, systematyczność i zaangażowanie w proces uczenia się.
-

IV. Główne zasady oceniania bieżącego

1. Ocenianie bieżące ma charakter procentowy, opisowy i kształtujący.
 2. Wpisy procentowe nie mają przypisanych wag i nie są ocenami w skali 1–6.
 3. Wpisy procentowe zastępują bieżące oceny stopniowe w klasach objętych innowacją.
 4. Wyniki procentowe są jawne dla ucznia i jego rodziców lub prawnych opiekunów.
 5. Uczeń jest informowany o zakresie sprawdzanych wiadomości i umiejętności oraz – w zależności od rodzaju pracy – o kryteriach sukcesu.
 6. Nauczyciel stosuje różnorodne formy sprawdzania osiągnięć i zachowuje porównywalność wymagań wobec uczniów.
 7. Wpis opisowy może występować samodzielnie lub jako uzupełnienie wyniku procentowego.
 8. Wpisy wyłącznie opisowe służą dokumentowaniu postępów, aktywności, samodzielności i kierunków dalszej pracy ucznia. Nie są bezpośrednio przeliczane na wynik klasyfikacyjny.
 9. Wpisy procentowe stanowią podstawę ustalenia ocen klasyfikacyjnych śródrocznych i rocznych, ale nie są automatycznie przeliczane na średnią ocen.
 10. Ocenianie bieżące odbywa się zgodnie z zasadami sprawiedliwości, jawności i równego traktowania uczniów.
-

V. Kategorie wpisów w dzienniku elektronicznym

1. Sprawdzian umiejętności

Sprawdzian umiejętności jest obowiązkową pisemną formą sprawdzania wiadomości i umiejętności po zakończeniu działu lub większej partii materiału.

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

Sprawdzian jest zapowiadany z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie otrzymują informację o zakresie sprawdzanych wiadomości i umiejętności.

Sprawdzian może obejmować w szczególności:

- znajomość i rozumienie pojęć biologicznych,
- wyjaśnianie procesów i zależności biologicznych,
- stosowanie wiedzy w sytuacjach typowych i problemowych,
- analizę materiałów źródłowych,
- interpretowanie wykresów, tabel i schematów,
- analizowanie wyników doświadczeń i obserwacji,
- formułowanie problemów badawczych, hipotez, wniosków i uzasadnień,
- planowanie doświadczeń biologicznych,
- rozwiązywanie zadań maturalnych.

Przykładowy wpis:

Sprawdzian – metabolizm – 69%

Wynik powinien być uzupełniony informacją: *Poprawnie rozpoznajesz etapy oddychania komórkowego. Uzupełnienia wymaga wyjaśnienie zależności między budową mitochondrium a przebiegiem procesu.*

Uczeń nieobecny na sprawdzianie przystępuje do niego w terminie uzgodnionym z nauczycielem, zgodnie z zasadami określonymi w Statucie szkoły i niniejszym dokumencie.

2. Projekt edukacyjny / praca długoterminowa

Kategoria obejmuje prace wykonywane indywidualnie lub w grupach zadaniowych, wymagające dłuższego czasu realizacji, samodzielności, planowania oraz wykorzystania wiedzy biologicznej w praktyce.

Do tej kategorii zalicza się w szczególności:

- doświadczenia biologiczne,
- obserwacje,
- modele,
- zielniki i kolekcje,
- projekty badawcze,
- hodowle,
- prezentacje,
- referaty,
- plakaty i materiały multimedialne,
- gry edukacyjne,
- zadania terenowe,
- działania popularyzujące nauki biologiczne.

Przed rozpoczęciem pracy uczeń otrzymuje kryteria sukcesu. W zależności od rodzaju zadania mogą one obejmować:

- poprawność merytoryczną,
- zgodność z tematem i instrukcją,
- zastosowanie metody badawczej,
- poprawność sformułowania problemu badawczego i hipotezy,

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

- sposób analizy wyników,
- poprawność wniosków,
- samodzielność,
- jakość wykorzystanych źródeł,
- sposób zaprezentowania rezultatów,
- terminowość,
- współpracę w grupie,
- poprawne posługiwanie się językiem biologicznym.

W przypadku referatu lub prezentacji bierze się również pod uwagę rzeczowość wypowiedzi, stosowanie właściwego języka biologicznego, umiejętność samodzielnego formułowania dłuższej wypowiedzi oraz sposób przedstawienia treści.

W przypadku pracy grupowej kryteria mogą uwzględniać zarówno rezultat pracy zespołu, jak i indywidualny wkład ucznia.

3. Krótka forma sprawdzająca / kartkówka

Krótka forma sprawdzająca obejmuje co do zasady materiał z dwóch ostatnich lekcji lub wskazane zadanie domowe. Nie musi być wcześniej zapowiadana.

Może przyjmować formę:

- kartkówki,
- quizu,
- krótkiej odpowiedzi pisemnej,
- odpowiedzi ustnej,
- analizy materiału źródłowego,
- zestawu krótkich zadań,
- diagnozy opanowania określonej umiejętności.

Jej celem jest określenie, które wiadomości i umiejętności uczeń już opanował, jakie błędy nadal popełnia, które zagadnienia wymagają powtórzenia oraz jaki powinien być kolejny krok w jego nauce.

Kartkówki i inne krótkie formy sprawdzające mogą podlegać zasadom poprawy odmiennym od zasad dotyczących sprawdzianów.

Jeżeli nauczyciel dopuści ponowne wykazanie danej umiejętności, może zastosować inną formę zadania, bez obowiązku przeprowadzania identycznej kartkówki.

Uczeń nieobecny na kartkówce przystępuje do niej w ciągu dwóch najbliższych tygodni, w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

4. Praca na lekcji / bieżąca aktywność

Kategoria obejmuje konkretny rezultat pracy ucznia podczas zajęć.

Do tej kategorii zalicza się w szczególności:

- aktywność na zajęciach,
- udzielenie odpowiedzi ustnej,
- formułowanie pytań i hipotez,
- wykonanie karty pracy indywidualnie lub grupowo,
- analizę doświadczenia,
- interpretację materiału źródłowego,
- rozwiązanie zadania maturalnego,
- opracowanie schematu,
- przygotowanie notatki, tabeli lub mapy pojęć,
- pracę w grupie,
- odpowiedź na pytanie problemowe,
- wykonanie ćwiczenia,
- prezentowanie wyników pracy,
- efektywne wykorzystanie podręcznika i innych źródeł,
- przygotowanie prostych pomocy dydaktycznych.

Nie ocenia się samego faktu obecności ucznia ani samego rozpoczęcia pracy. Informacja dotyczy przede wszystkim: efektu pracy, poprawności merytorycznej, stopnia realizacji kryteriów sukcesu, jakości wykonania zadania, samodzielności, rzeczywistego zaangażowania ucznia.

Aktywność może być odnotowywana za pomocą plusów, symboli lub innych oznaczeń informacyjnych. Każdy plus odpowiada 30%, co oznacza, że zdobycie trzech plusów skutkuje wpisem procentowym „aktywność – 90%”. Zasady stosowania oraz ewentualnego przeliczania pozostałych oznaczeń na wpis procentowy są przedstawiane uczniom przed rozpoczęciem ich stosowania.

5. Aktywność pozalekcyjna i praca domowa

Kategoria obejmuje działania podejmowane przez ucznia poza bieżącą pracą na lekcji.

Do tej kategorii zalicza się w szczególności:

- wykonanie pracy domowej, w tym zadań maturalnych,
- przygotowanie materiałów do zajęć,
- wykonanie zadania dodatkowego,
- przygotowanie prezentacji, modelu, plakatu lub materiału multimedialnego,
- samodzielne rozszerzenie omawianego zagadnienia,
- udział w konkursach i olimpiadach biologicznych,
- udział w projektach, warsztatach, wykładach lub zajęciach terenowych,
- działalność popularyzującą nauki biologiczne,
- przygotowanie materiałów pomocniczych dla klasy,

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

- opiekę nad hodowlami roślin lub zwierząt, jeżeli jest prowadzona w ramach zajęć,
- poprawę lub uzupełnienie wcześniej wykonanej pracy.

Praca domowa może być wykonywana w zeszytce, na karcie pracy lub przekazywana nauczycielowi za pośrednictwem wskazanego narzędzia, np. platformy MS Teams.

Wpis procentowy stosuje się wtedy, gdy zadanie posiada jasno określone kryteria sukcesu. W pozostałych przypadkach nauczyciel może zastosować wpis opisowy, np.:

- zadanie wykonane zgodnie z kryteriami,
- praca wymaga uzupełnienia,
- wykazano samodzielność i inicjatywę,
- aktywność pozalekcyjna potwierdzona,
- widoczny rozwój umiejętności,
- zadanie wykonane częściowo,
- brak możliwości określenia poziomu wykonania.

Praca domowa nie jest oceniana wyłącznie za sam fakt jej wykonania lub oddania. Informacji podlegają przede wszystkim: poprawność merytoryczna, samodzielność, kompletność, sposób rozwiązania, zastosowanie języka biologicznego, stopień realizacji kryteriów.

Nauczyciele realizujący innowację mogą wprowadzać w trakcie jej trwania kolejne kategorie informacji o osiągnięciach ucznia, odpowiednio do potrzeb dydaktycznych, specyfiki realizowanych zadań oraz poziomu zaangażowania uczniów.

VI. Organizacja pracy i obowiązki ucznia

1. Sprawdziany są obowiązkowe.
2. Uczeń nieobecny na sprawdzianie przystępuje do niego w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
3. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na sprawdzianie uczeń może zostać zobowiązany do napisania zaległego sprawdzianu na najbliższej lekcji.
4. Po nieobecności trwającej dłużej niż tydzień uczeń ma prawo przez dwie kolejne lekcje nie podlegać niezapowiedzianym formom sprawdzania. Nie dotyczy to sprawdzianów zapowiedzianych z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem.
5. Uczeń ma prawo dwa razy w półroczu zgłosić nieprzygotowanie do lekcji. Przez nieprzygotowanie rozumie się: brak zeszytu, brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych do lekcji.
6. Nieprzygotowanie uczeń zgłasza na początku lekcji. Po rozpoczęciu sprawdzania obecności lub pracy uczniów nauczyciel może nie uwzględnić zgłoszenia.
7. Po wykorzystaniu limitu kolejne braki są odnotowywane jako „bz” i wymagają uzupełnienia w terminie wskazanym przez nauczyciela.
8. Sposób prowadzenia zeszytu nie podlega ocenie. Uczeń jest jednak zobowiązany do stosowania takich form notatek, które w sposób uporządkowany i czytelny umożliwiają realizację zadań i kontrolę wykonanej pracy.
9. Nauczyciel nie zadaje pracy domowej na: ferie świąteczne, ferie zimowe lub inne dłuższe przerwy w zajęciach. Zasada ta może nie dotyczyć uzasadnionych działań podejmowanych w klasach maturalnych przez uczniów przygotowujących się do egzaminu maturalnego z biologii.
10. Na koniec półroczu i roku szkolnego nie przewiduje się dodatkowego sprawdzianu zaliczeniowego organizowanego wyłącznie w celu podwyższenia oceny.

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

11. Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną za pierwsze półrocze, jest zobowiązany zgłosić się do nauczyciela w celu ustalenia sposobu, zakresu i terminu uzupełnienia braków.

VII. Zasady wpisywania wyników do dziennika elektronicznego

1. Bieżące osiągnięcia ucznia są odnotowywane w dzienniku elektronicznym w formie: wpisów procentowych, informacji opisowych, oznaczeń informacyjnych „nb” i „bz”.

2. W opisie wpisu podaje się co najmniej: kategorię, temat lub zakres pracy, wynik procentowy, w razie potrzeby krótki komentarz.

3. Nieobecność ucznia nie jest równoważna wynikowi 0%.

4. W dzienniku stosuje się oznaczenia:

nb – nieobecność ucznia podczas obowiązkowej formy sprawdzania wiadomości lub umiejętności, w szczególności sprawdzianu lub kartkówki,

bz – brak zadania lub brak wykonania określonej formy pracy, w szczególności pracy na lekcji, pracy domowej lub projektu.

Oznaczenia „nb” i „bz” nie są wynikami procentowymi, nie są równoważne wynikowi 0%, nie są uwzględniane jako wynik osiągnięć ucznia, informują o konieczności uzupełnienia obowiązkowej formy pracy.

5. Uczeń ma obowiązek uzupełnić nieobecności, brakujące zadania oraz inne obowiązkowe formy pracy w terminie ustalonym z nauczycielem.

6. Po wykonaniu zadania lub przystąpieniu do obowiązkowej formy sprawdzania oznaczenie „nb” lub „bz” zostaje zastąpione albo uzupełnione właściwym wynikiem procentowym.

7. W przypadku poprawy lub ponownego wykazania umiejętności w dzienniku może pozostać widoczny zarówno wynik pierwotny, jak i wynik uzyskany później.

8. Wszystkie wpisy są jawne dla ucznia i jego rodziców lub prawnych opiekunów.

9. Znaczenie wpisów oraz sposób ich wykorzystania przy ustalaniu ocen klasyfikacyjnych są przedstawiane uczniom na początku roku szkolnego.

VIII. Informacja zwrotna

Informacja zwrotna stanowi podstawowy element oceniania kształtującego. Jej celem jest przekazanie uczniowi jasnej i użytecznej informacji o aktualnym poziomie opanowania wiadomości i umiejętności oraz wskazanie dalszego kierunku pracy.

W zależności od rodzaju zadania informacja zwrotna może obejmować wskazanie prawidłowo wykonanych elementów i mocnych stron ucznia, obszarów wymagających poprawy lub uzupełnienia wraz z wyjaśnieniem błędów i sposobem ich skorygowania, kolejnego kroku w procesie uczenia się oraz stopnia spełnienia wcześniej przedstawionych kryteriów sukcesu.

Przykładowa informacja zwrotna:

Poprawnie odczytujesz dane z wykresu i wskazujesz zależność między temperaturą a intensywnością fotosyntezy. W uzasadnieniu brakuje odniesienia do aktywności enzymów. Uzupełnij odpowiedź jednym zdaniem wyjaśniającym wpływ temperatury na przebieg reakcji enzymatycznych.

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

Informacja zwrotna może być przekazywana pisemnie, ustnie, za pośrednictwem dziennika elektronicznego, przy użyciu wcześniej wyjaśnionych oznaczeń, symboli lub skrótów albo poprzez wskazanie stopnia realizacji poszczególnych kryteriów, przy czym jej forma i zakres są dostosowywane do rodzaju, znaczenia i stopnia trudności zadania oraz indywidualnych potrzeb ucznia i nie muszą każdorazowo przyjmować postaci rozbudowanego komentarza.

IX. Poprawa i ponowne wykazanie umiejętności

1. Poprawa sprawdzianu odbywa się w terminie i formie ustalonej z nauczycielem, co do zasady w ciągu dwóch tygodni od przekazania wyników.
 2. Uczeń przystępuje do poprawy w uzgodnionej z nauczycielem formie.
 3. Kartkówki i inne krótkie formy sprawdzające mogą podlegać zasadom odmiennym od zasad dotyczących sprawdzianów.
 4. Nauczyciel może wskazać uczniowi sposób uzupełnienia braków przed przystąpieniem do poprawy.
 5. W ramach oceniania kształtującego nauczyciel może umożliwić uczniowi ponowne wykazanie opanowania określonych wiadomości lub umiejętności poprzez poprawienie błędnych odpowiedzi, wyjaśnienie przyczyn popełnionych błędów, rozwiązanie nowych zadań, wykonanie dodatkowej analizy, udzielenie krótkiej odpowiedzi ustnej, uzupełnienie projektu, ponowne wykonanie części pracy, przygotowanie mapy pojęć lub schematu albo zastosowanie innej formy uzgodnionej z nauczycielem.
 6. Pierwotny wynik może pozostać widoczny w dzienniku, ponieważ dokumentuje przebieg procesu uczenia się.
 7. Wynik uzyskany później pokazuje aktualny poziom opanowania wiadomości i umiejętności, dlatego ma większe znaczenie przy ustalaniu osiągnięć ucznia.
 8. Uczeń może skorzystać z konsultacji z nauczycielem po zgłoszeniu potrzeby uzupełnienia braków.
 9. Możliwość poprawy służy przede wszystkim uzupełnieniu braków i rozwojowi ucznia, a nie wyłącznie podwyższeniu wyniku procentowego.
-

X. Uczciwość i samodzielność pracy

Uczeń korzystający podczas kontrolnej pracy pisemnej z niedozwolonych pomocy, podpowiadający, świadomie zmieniający przydzielony wariant pracy albo przedstawiający cudzą pracę jako własną otrzymuje wpis 0%.

Wynik ten dokumentuje brak samodzielnego wykazania wiadomości i umiejętności. Zasady ewentualnego ponownego sprawdzenia określa nauczyciel z uwzględnieniem Statutu szkoły i okoliczności zdarzenia.

XI. Narzędzia dodatkowe i przygotowanie do egzaminu maturalnego

1. Testy diagnozujące mogą być przeprowadzane na początku nauki oraz po zakończeniu kolejnych lat szkolnych.
2. Test diagnozujący służy rozpoznaniu poziomu przygotowania ucznia, planowaniu dalszej pracy oraz przygotowaniu do egzaminu maturalnego.
3. Wynik testu diagnozującego ma charakter informacyjny i nie wpływa automatycznie na ocenę klasyfikacyjną.
4. Uczniowie planujący zdawanie biologii na egzaminie maturalnym powinni uczestniczyć w organizowanych próbnym egzaminach maturalnych.
5. Wyniki próbnym egzaminów maturalnych są przekazywane procentowo jako informacja kształtująca i nie wpływają automatycznie na ocenę śródroczną ani roczną.
6. W klasie czwartej sprawdzanie może obejmować zarówno bieżący materiał, jak i wiadomości oraz umiejętności z klas programowo niższych.

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

7. Uczniowie zainteresowani biologią mogą: wykonywać zadania o podwyższonym stopniu trudności, przygotowywać dodatkowe materiały, uczestniczyć w projektach badawczych, brać udział w konkursach i olimpiadach, uczestniczyć w zajęciach pozalekcyjnych i terenowych.

XII. Oczekiwane osiągnięcia i poziomy wymagań

Przy określaniu poziomu osiągnięć ucznia uwzględnia się następujące grupy wymagań:

Poziom wymagań	Opis
Konieczne (K)	Zapamiętanie podstawowych definicji i pojęć oraz opanowanie wiadomości niezbędnych do dalszej nauki biologii.
Podstawowe (P)	Rozumienie wiadomości oraz samodzielne omawianie prostych związków i zależności biologicznych.
Rozszerzające (R)	Stosowanie wiedzy w sytuacjach typowych, sprawne posługiwanie się terminologią biologiczną i rozwiązywanie zadań problemowych.
Dopełniające (D)	Stosowanie wiadomości i umiejętności w sytuacjach nietypowych, stawianie hipotez, analizowanie eksperymentów, wyciąganie wniosków i samodzielne rozwiązywanie problemów.

Oczekiwane osiągnięcia ucznia obejmują m.in.:

- znajomość funkcjonowania organizmu człowieka,
- rozpoznawanie zagrożeń dla zdrowia i znajomość zasad działania na rzecz własnego zdrowia,
- rozumienie zasad dziedziczenia,
- dostrzeganie korzyści i zagrożeń wynikających z rozwoju genetyki i biotechnologii,
- znajomość przyczyn zmian zachodzących w środowisku,
- znajomość sposobów przeciwdziałania niekorzystnym zmianom,
- świadomość wartości różnorodności biologicznej,
- znajomość budowy i procesów życiowych organizmów,
- wyjaśnianie związków między budową a funkcją,
- postrzeganie organizmu jako zintegrowanego układu,
- analizowanie zależności między organizmami a środowiskiem,
- wyjaśnianie zjawisk zmienności, dziedziczenia i ewolucji,
- posługiwanie się terminologią biologiczną,
- prowadzenie obserwacji i eksperymentów zgodnie z metodą naukową,
- korzystanie z różnych źródeł wiedzy,
- formułowanie i uzasadnianie własnych opinii.

XIII. Ustalanie oceny śródrocznej i rocznej

Wpisy procentowe stanowią podstawę ustalenia oceny w skali 1–6 dwa razy w ciągu roku szkolnego:

- **podczas klasyfikacji śródrocznej** – na podstawie wpisów procentowych uzyskanych w pierwszym półroczu,
- **podczas klasyfikacji rocznej** – na podstawie wpisów procentowych uzyskanych w całym roku szkolnym.

Brak wag przy wpisach procentowych nie oznacza, że wszystkie formy pracy mają jednakowe znaczenie przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej.

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

Wpis dotyczący pracy na lekcji, kartkówki, projektu lub sprawdzianu jest odnotowywany w dzienniku bez wagi. Nauczyciel uwzględnia jednak znaczenie danej formy zgodnie z charakterem zadania oraz hierarchią wynikającą z dotychczasowych zasad przedmiotowych:

1. największe znaczenie mają sprawdziany obejmujące większe partie materiału,
2. w dalszej kolejności uwzględnia się projekty, kartkówki i odpowiedzi ustne,
3. pozostałe formy pracy pełnią funkcję uzupełniającą.

Ocena klasyfikacyjna nie jest ustalana na podstawie średniej arytmetycznej ani ważonej wpisów procentowych, ponieważ średnia ta nie jest obliczana, a ocenę śródroczną i roczną ustala nauczyciel na podstawie poziomu opanowania przez ucznia wymaganych wiadomości i umiejętności.

Po całościowej analizie osiągnięć nauczyciel ustala poziom procentowy odpowiadający aktualnemu poziomowi opanowania wymagań edukacyjnych, a następnie przelicza go na ocenę klasyfikacyjną zgodnie ze skalą obowiązującą w Wewnątrzszkolnym Ocenianiu:

98 – 100% – ocena celująca,

85 – 97% – ocena bardzo dobra,

70 – 84% – ocena dobra,

55 – 69% – ocena dostateczna,

45 – 54% – ocena dopuszczająca,

0 – 44% – ocena niedostateczna.

Nauczyciel zachowuje autonomię w ustalaniu oceny śródrocznej i rocznej, zgodnie ze Statutem szkoły, zasadami Wewnątrzszkolnego Oceniania oraz wymaganiami edukacyjnymi określonymi w niniejszym dokumencie, łączącym zasady oceniania przedmiotowego z założeniami innowacji pedagogicznej.

Ocena klasyfikacyjna nie jest wynikiem średniej arytmetycznej ani ważonej wpisów procentowych, lecz wynika z całościowej analizy osiągnięć ucznia, obejmującej poziom opanowania wiadomości i umiejętności, rodzaj, liczbę, kolejność i znaczenie poszczególnych form sprawdzania wiedzy, a także zaangażowanie edukacyjne, systematyczność i wysiłek ucznia. Ostateczną ocenę klasyfikacyjną ustala nauczyciel na podstawie wszystkich zgromadzonych informacji o postępach ucznia, z zachowaniem zasad określonych w obowiązujących przepisach szkolnych oraz w niniejszym dokumencie.

XIV. Informowanie uczniów i rodziców

1. Na początku roku szkolnego uczniowie są zapoznawani z niniejszym dokumentem.
2. Uczniowie są informowani o: zasadach oceniania procentowego, kategoriach wpisów, znaczeniu wpisów procentowych i opisowych, zasadach poprawy wyników, sposobie ustalania ocen śródrocznych i rocznych oraz wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych.

Wymagania edukacyjne są dostępne pod adresem:

<https://drive.google.com/drive/folders/1DesRCME6XTcYVM8QOBNj3L9J2uGscCIx?usp=sharing>

3. Wszystkie wyniki i informacje o osiągnięciach są jawne dla ucznia i jego rodziców lub prawnych opiekunów.

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii na poziomie rozszerzonym w ramach innowacji pedagogicznej „Biologia bez stopni” – ocenianie kształtujące oparte na informacji zwrotnej i procentowym poziomie opanowania umiejętności

4. Rodzice lub prawni opiekunowie są informowani o osiągnięciach ucznia poprzez: wpisy w dzienniku elektronicznym, zebrania, konsultacje, indywidualne spotkania z nauczycielem.
5. O przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej oraz zagrożeniu oceną niedostateczną uczeń i jego rodzice lub prawni opiekunowie są informowani w terminach i formach określonych w aktualnym Statucie szkoły.
6. Nauczyciel przekazuje informacje dotyczące: aktualnego poziomu opanowania wiadomości i umiejętności, postępów ucznia, występujących trudności, mocnych stron i uzdolnień, sposobów uzupełnienia braków, wskazówek do dalszej pracy.
7. Sprawdzone prace pisemne są udostępniane uczniom. Zasady ich przechowywania wynikają z przepisów obowiązujących w szkole.

XV. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Sposób sprawdzania wiadomości i umiejętności oraz przekazywania informacji zwrotnej dostosowuje się do indywidualnych możliwości ucznia.

Uwzględnia się w szczególności:

- zalecenia opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- możliwości psychofizyczne ucznia,
- tempo pracy,
- sposób komunikowania się,
- rodzaj trudności,
- potrzebę wydłużenia czasu pracy,
- możliwość zastosowania innej formy wykonania zadania,
- zaangażowanie i postępy ucznia.

Dostosowanie sposobu pracy nie oznacza rezygnacji z celów edukacyjnych i wymagań merytorycznych, lecz umożliwia uczniowi wykazanie wiedzy i umiejętności w formie odpowiadającej jego potrzebom.

XVII. Ewaluacja i możliwość modyfikacji zasad

Skuteczność systemu będzie analizowana na podstawie:

- obserwacji pracy, samodzielności i zaangażowania uczniów,
- analizy wpisów procentowych,
- analizy postępów i jakości wykonywanych zadań,
- porównania osiągnięć uczniów w kolejnych okresach,
- zainteresowania poprawą wyników i uzupełnianiem braków,
- wyników testów diagnostycznych i próbnych egzaminów maturalnych,
- opinii uczniów, rodziców i nauczycieli,
- liczby uczniów podejmujących aktywność pozalekcyjną.

Ewaluacja może być przeprowadzana za pomocą: ankiet, rozmów z uczniami i rodzicami, analizy dokumentacji, analizy wpisów procentowych, obserwacji, formularzy samooceny ucznia.

Na podstawie wyników ewaluacji nauczyciele mogą modyfikować sposób realizacji systemu oraz wprowadzać kolejne kategorie wpisów, jeżeli wynika to z potrzeb dydaktycznych i pozostaje zgodne ze Statutem szkoły, Wewnątrzszkolnym Ocenianiem oraz obowiązującymi przepisami.

XVIII. Zapisy końcowe

Niniejszy dokument zastępuje odrębne zasady oceniania bieżącego zawarte w dotychczasowym Przedmiotowym Systemie Oceniania w zakresie klas objętych innowacją pedagogiczną „**Biologia bez stopni**”.

Innowacja wprowadza procentową i opisową informację zwrotną jako podstawową formę oceniania bieżącego oraz narzędzie wspierające proces uczenia się. W klasach objętych innowacją rezygnuje się z wystawiania bieżących ocen w skali 1–6, a osiągnięcia ucznia są odnotowywane w postaci wpisów procentowych bez wag oraz informacji opisowej.

Wpisy procentowe nie stanowią ocen bieżących w skali stopniowej i nie są automatycznie przeliczane na przewidywaną ocenę klasyfikacyjną. Służą dokumentowaniu poziomu opanowania wiadomości i umiejętności, postępów ucznia, jego mocnych stron oraz obszarów wymagających dalszej pracy.

Oceny w skali 1–6 są ustalane wyłącznie podczas klasyfikacji śródrocznej i rocznej. Nauczyciel ustala je na podstawie całościowej analizy osiągnięć ucznia, z uwzględnieniem znaczenia poszczególnych form pracy, aktualnego poziomu opanowania wymagań edukacyjnych, postępów, systematyczności, wysiłku i zaangażowania ucznia.

Ostateczna ocena klasyfikacyjna nie jest prostą średnią arytmetyczną wpisów procentowych, lecz wynika z autonomicznej decyzji nauczyciela podjętej zgodnie ze Statutem szkoły, Wewnątrzszkolnym Ocenianiem, wymaganiami edukacyjnymi z biologii oraz zasadami określonymi w niniejszym dokumencie.

W przypadku rozbieżności pierwszeństwo mają obowiązujące przepisy prawa oświatowego, Statut szkoły oraz Wewnątrzszkolne Ocenianie.

Realizacja systemu polegającego na zastąpieniu bieżących ocen stopniowych wpisami procentowymi wymaga formalnego dopuszczenia tego rozwiązania w przepisach wewnątrzszkolnych.
